

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายสมชาย พงษ์ธา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๐/๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๓๑/๒๕๔๘

วันที่ ๒๖ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

เรื่อง พระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๘
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖ และมาตรา ๒๔๗
หรือไม่

ศาลจังหวัดสงขลาส่งคำร้องของนายแก่น แซ่อ่อง ผู้ร้อง ซึ่งเป็นจำเลยในคดีอาญาหมายเลขดำที่
ร.๑/๒๕๔๘ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่าพระราชบัญญัติ
การรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๘ ขัดหรือแย้ง
ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๒๔๗ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ว่า พนักงานอัยการจังหวัดสงขลา
เป็นโจทก์ฟ้องนายแก่น แซ่อ่อง เป็นจำเลย ต่อศาลจังหวัดสงขลาในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๘๔๐/๒๕๓๕
ความผิดฐานบุกรุกเข้าไปครอบครองที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ขัดขวางและไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของ
พนักงานเจ้าหน้าที่ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๕ มาตรา ๑๐๘ มาตรา ๑๐๘ ทวิ และ
มาตรา ๑๐๘ ตริ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๑ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา
(ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๔ ขอศาลสั่งให้จำเลยและบริวารออกจากพื้นที่ดังกล่าวด้วย
ศาลจังหวัดสงขลาพิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ พิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๕ (๑)
มาตรา ๑๐๘ ทวิ วรรคสาม จำคุก ๖ เดือน และปรับ ๔,๐๐๐ บาท จำเลยไม่เคยต้องโทษ
จำคุกมาก่อนจึงให้รอการลงโทษจำคุกไว้ ๑ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ไม่ชำระค่าปรับ
จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ ให้จำเลยและบริวารออกจากพื้นที่
ตามฟ้อง จำเลยอุทธรณ์

ศาลฎีกามีคำพิพากษาที่ ๓๑๕๕/๒๕๓๘ เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๓๘ ว่าที่ดินพิพาทรวมอยู่ในเหมืองแร่ถลุงซึ่งมีองค์การเหมืองแร่เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์สืบเนื่องมาจากกรมทรัพยากรธรณีและกรมโลหกิจตั้งแต่ปี ๒๔๗๖ ต่อมาปี ๒๕๒๗ มีมติคณะรัฐมนตรีให้ใช้ที่ดินดังกล่าวเพื่อจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมภาคใต้เพื่อสนับสนุนโครงการทำเรื่อน้ำลึก การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยได้ทำโครงการเสนอ และคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามเสนอ เมื่อเจ้าพนักงานที่ดินเข้าไปตรวจสอบพบราษฎรบุกรุก ๑๑ ราย นายอำเภอหาดใหญ่จึงได้มีหนังสือและปิดประกาศให้ผู้บุกรุกออกจากพื้นที่จำนวนซึ่งเป็นผู้ซื้อที่ดินจากผู้บุกรุกเดิมมีหนังสือขอผ่อนผันอยู่ในที่ดินดังกล่าวต่อไปและไม่ยอมออกจากที่ดิน ปัญหาที่จำเลยฎีกาว่า ไม่อาจลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๕ และมาตรา ๑๐๘ ได้ นั้น เห็นว่า ความผิดตามมาตรานี้ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๓ พิพากษายกฟ้องแล้ว ต้องห้ามฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ศาลฎีกาจึงไม่รับวินิจฉัย ส่วนปัญหาที่จำเลยฎีกาว่า ที่ดินพิพาทมิใช่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน จำเลยมีสิทธิครอบครอง ด้วยเหตุที่ได้ซื้อและครอบครองต่อจากผู้มีสิทธิครอบครองเดิมนั้น เห็นว่า ที่ดินพิพาทเป็นส่วนหนึ่งในที่ดินขององค์การอุตสาหกรรมเหมืองแร่ซึ่งสืบสิทธิ์ต่อเนื่องมาจากกรมทรัพยากรธรณีและกรมโลหกิจ ตั้งแต่ปี ๒๔๗๖ จึงเป็นที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๘ และไม่เคยมีการเพิกถอนสภาพที่ดินดังกล่าวแต่ประการใด การเข้าครอบครองที่ดินพิพาทซึ่งรวมทั้งสิทธิของผู้บุกรุกเดิมที่จำเลยรับช่วงต่อมาและเข้าครอบครอง ตั้งแต่ปี ๒๕๓๐ เป็นระยะเวลาหลังวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ บังคับใช้นั้น ล้วนแต่เป็นการครอบครองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ไม่อาจก่อให้เกิดสิทธิแก่จำเลยที่จะยื่นรัฐได้ และตามฟ้องได้ระบุชัดเจนว่า จำเลยได้ขัดขวางไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีคำสั่งให้จำเลยออกจากที่ดินและรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างภายในเวลาที่กำหนด และข้อเท็จจริงที่โจทก์นำสืบปรากฏว่า จำเลยได้ทราบคำสั่งแล้วแต่จำเลยฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งและยังคงครอบครองที่ดินพิพาทต่อไป จำเลยจึงต้องมีความผิดตามที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ พิพากษา ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วย ฎีกาจำเลยฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน

จำเลยยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดสงขลาเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๕ และยื่นคำร้องเพิ่มเติม ๓ ฉบับ ขอให้รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาพิพากษาใหม่ เป็นคดีหมายเลขดำที่ ร.๑/๒๕๓๕ สรุปว่าจำเลยได้ตรวจสอบพบเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับประเภทและสภาพที่ดินที่พิพาท คือ ประกาศกระทรวงมหาดไทย ฉบับลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๓๘ ซึ่งระบุชัดเจนว่า ที่ดินบริเวณเหมืองถลุง

เป็นที่ดินของรัฐ และมอบหมายให้มีการโอนขายกัน ต่อมาจำเลยได้ขอตรวจสอบหลักฐานจากกองสำรวจและควบคุมที่ดินของรัฐ กรมที่ดิน ทราบว่าบริเวณที่ดินพิพาทไม่มีหลักฐานของทางราชการว่าเป็นที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ อีกทั้งพบหลักฐานว่าที่ดินดังกล่าวไม่เป็นที่ดินสาธารณสมบัติประเภทประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันตามหนังสือจังหวัดสงขลา ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๓๗ และหนังสือจังหวัดสงขลา ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๘ ก็ระบุว่าที่ดินเมืองฉลุงยังไม่มี การขึ้นทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุ และกรมโลหกิจซึ่งต่อมาเปลี่ยนเป็นกรมทรัพยากรธรณี ก็ไม่มีสิทธิครอบครอง ที่ดินเมืองฉลุงจึงเป็นที่รกร้างว่างเปล่า ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๑) นอกจากนี้ตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๓๘ ก็ระบุว่าที่ดินเมืองฉลุงเป็นที่รกร้างว่างเปล่าซึ่งจำเลยครอบครองสืบต่อกันมาก่อนประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ จำเลยจึงไม่มีความผิด พยานหลักฐานดังกล่าวจำเลยเพิ่งทราบและมีได้อยู่ในครอบครองของจำเลย หากจำเลยได้นำสืบถึงเอกสารดังกล่าว จำเลยย่อมไม่มีความผิดตามที่ศาลฎีกาพิพากษา และในคดีที่มี คำพิพากษาถึงที่สุดนั้น นายสมพร จงประเสริฐ พยานโจทก์ได้แจ้งความและมาเบิกความต่อศาลชั้นต้น ข้อเท็จจริงว่าที่ดินพิพาทเป็นขององค์การเหมืองแร่ ศาลได้อาศัยเป็นหลักในการพิจารณาพิพากษาคดี อันถึงที่สุดและพิพากษาลงโทษจำเลย จำเลยจึงฟ้องนายสมพรฯ เป็นคดีอาญาฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ และเบิกความเท็จ เพราะคำแจ้งความและคำเบิกความของนายสมพรฯ เป็นเท็จ ขัดกับหนังสือกรมทรัพยากรธรณี ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๓๕ ซึ่งระบุว่าพื้นที่เมืองฉลุงไม่ปรากฏหลักฐานว่าเป็นพื้นที่กรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองของกรมทรัพยากรธรณีที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุ จึงขอให้ศาลรื้อฟื้นคดีขึ้น พิพิจารณาพิพากษาใหม่

ศาลชั้นต้น (ศาลจังหวัดสงขลา) ได้สวนคำร้องแล้ว เห็นว่า พยานหลักฐานที่จำเลยนำสืบ ล้วนแล้วแต่มีอยู่ก่อนที่โจทก์จะฟ้องจำเลย ซึ่งมีใช้พยานหลักฐานใหม่อันชัดแจ้งและสำคัญแห่งคดี ทั้งคดีอาญาที่จำเลยฟ้องพยานโจทก์ว่าเบิกความเท็จนั้น ก็ปรากฏว่าศาลจังหวัดสงขลาพิพากษายกฟ้อง และศาลอุทธรณ์ภาค ๓ พิพากษายืน คดีของจำเลยจึงไม่มีเหตุจะรื้อฟื้นขึ้นพิจารณาพิพากษาใหม่ได้ ตามพระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๕ เห็นควรยกคำร้อง และศาลจังหวัดสงขลาได้ส่งสำนวนไต่สวนรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่พร้อมบันทึกความเห็น ในคดีรื้อฟื้นให้ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ พิพิจารณาตามพระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๕

ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๔๑ ว่า ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง มอบหมายให้กระทรวงอุตสาหกรรมจัดหาผลประโยชน์ในที่ดินของรัฐในท้องที่ตำบลลุง อำเภอกาฬใหญ่ จังหวัดสงขลา ฉบับลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๓๘ หนังสือจังหวัดสงขลา ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๓๗ และวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๘ และประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง ขายที่ดินรกร้างว่างเปล่าบริเวณเหมืองลุง ตำบลลุง อำเภอกาฬใหญ่ จังหวัดสงขลา ฉบับลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๓๘ เป็นเพียงประกาศและเอกสารชี้แจงระหว่างหน่วยราชการด้วยกัน ซึ่งยังไม่อาจชี้ชัดได้ว่าที่ดินพิพาทเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทรกร้างว่างเปล่า ตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๑) พยานหลักฐานที่จำเลยอ้างตามคำร้องจึงไม่พอถือว่าพยานหลักฐาน อันชัดแจ้งและสำคัญแก่คดี ส่วนที่จำเลยอ้างพยานโจทก์แจ้งความและเบิกความเท็จ จึงฟ้องต่อ ศาลชั้นต้นนั้น ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง และศาลอุทธรณ์ภาค ๓ พิพากษายืนแล้ว กรณีไม่มีมูลพอ ที่จะรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ จึงให้ยกคำร้องขอให้รื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ของจำเลย

จำเลยยื่นฎีกาเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๒ คัดค้านคำสั่งศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๔๑ สรุปได้ว่า พยานหลักฐานที่จำเลยนำสืบในชั้นใต้สวนรื้อฟื้นคดีนั้น เป็นพยานหลักฐานที่ จำเลยได้ติดตามตรวจสอบและพบเอกสารของทางราชการอันเป็นพยานหลักฐานใหม่อันชัดแจ้งและ สำคัญแห่งคดี จำเลยจึงมีสิทธิตามรัฐธรรมนูญที่จะร้องขอให้รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้ ตามเจตนารมณ์ ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๗ ซึ่งถ้าได้นำสืบในคดีเดิมอันถึงที่สุดแล้ว ย่อมแสดงว่าจำเลยไม่ได้กระทำความผิด ตามพระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๕ (๓) ดังนั้น ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ จึงมีหน้าที่รับคำร้องรื้อฟื้นคดีของจำเลย พระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญา ขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๑๐ ที่กำหนดให้คำสั่งของศาลอุทธรณ์ที่สั่งให้รับคำร้อง รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ให้เป็นที่สุดนั้น เห็นว่าต้องเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย หากคำสั่งของ ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ยังไม่ถือว่าเป็นที่สุด ศาลฎีกาย่อมมีอำนาจมีคำพิพากษาหรือ คำสั่งยกคำสั่งของศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ได้ ตามนัยคำพิพากษาฎีกาที่ ๘๒๖/๒๕๓๔ และคำสั่งศาลฎีกา ที่ ๕๑๓/๒๕๓๖ จึงขอให้ศาลฎีกามีคำสั่งรับฎีกาของจำเลยไว้พิจารณาต่อไป ศาลจังหวัดสงขลา มีคำสั่ง เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๒ ว่า คำสั่งของศาลอุทธรณ์ภาค ๓ เป็นที่สุดตามพระราชบัญญัติการรื้อฟื้น คดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๑๐ วรรคสอง จึงมีคำสั่งไม่รับฎีกาจำเลย

ต่อมาจำเลยยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๒ ต่อศาลฎีกาว่า การที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ วินิจฉัยว่าพยานหลักฐานที่จำเลยนำสืบเป็นเพียงประกาศและเป็นเอกสารชี้แจงระหว่างหน่วยราชการด้วยกัน ไม่อาจชี้ชัดว่าเป็นที่ดินประเภทรกร้างว่างเปล่า จึงไม่อาจรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวอันเป็นผลให้คำสั่งของศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ไม่เป็นที่สุดตามพระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๑๐ ขอศาลฎีกาโปรดมีคำสั่งรับฎีกาของจำเลยไว้พิจารณา และศาลฎีกามีคำสั่งเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๒ ว่า ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ได้วินิจฉัยแล้วว่าพยานหลักฐานที่จำเลยนำมาอ้างเพื่อขอให้รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่มีใช่พยานหลักฐานใหม่อันชัดแจ้งและสำคัญแก่คดีกรณีจึงไม่มีมูลพอที่จะรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ ให้ยกคำร้อง คำสั่งของศาลอุทธรณ์ภาค ๓ จึงเป็นที่สุดตามพระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๑๐ วรรคสอง คำพิพากษาศาลฎีกาและคำสั่งศาลฎีกาที่จำเลยอ้างถึงนั้น ข้อเท็จจริงแตกต่างจากคดีนี้ จึงให้ยกคำร้อง

จำเลยยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๒ ต่อศาลฎีกา ระบุว่า ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ มีหน้าที่รับคำร้องรื้อฟื้นคดีของจำเลยตามพระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๑๐ การที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ มีคำสั่งยกคำร้อง จึงเป็นคำสั่งที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๒๔๗ และขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๕ (๓) ด้วย นอกจากนี้ตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กำหนดว่า คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้ ในคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุด จำเลยเห็นว่าคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดนั้นต้องเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย หากคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นไม่ชอบก็ยังไม่ถือว่าถึงที่สุด จำเลยจึงขอให้ศาลฎีกาเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลฎีกามีคำสั่งเมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๔๒ ว่า คำร้องของจำเลยดังกล่าวเป็นเพียงการกล่าวอ้างว่าคำสั่งของศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ไม่ถูกต้องและขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาและมีคำสั่งในเนื้อหาแห่งคดี มิใช่เป็นการโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ จึงมิใช่กรณีที่ศาลฎีกาจะต้องรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราวและส่งความเห็นของจำเลยเพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ จึงให้ยกคำร้อง

ต่อมาจำเลยยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๘ และคำร้องเพิ่มเติม ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๘ ขอรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ต่อศาลจังหวัดสงขลา เป็นคดีรื้อฟื้นหมายเลขดำที่ ร.๑/๒๕๔๘ สรุปได้ว่า

๑) หลังจากศาลฎีกามีคำพิพากษาแล้ว ปลัดกระทรวงมหาดไทยได้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการกฤษฎีกาวินิจฉัยชี้ขาดข้อกฎหมายใหม่ว่า ที่ดินเหมืองฉลุงเป็นที่ดินประเภทใด ต่อมาคณะกรรมการกฤษฎีกาคณะที่ ๗ ได้วินิจฉัยชี้ขาดปัญหาข้อกฎหมายว่า ที่ดินเหมืองฉลุงไม่ใช่ที่ดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดิน โดยเฉพาะ แต่เป็นเพียงที่ดินประเภทรกร้างว่างเปล่าตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๑) และองค์การเหมืองแร่มีสิทธิเพียงทำเหมืองแร่เท่านั้น และหลังจากนั้นมีคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ปค. ๑/๒๕๔๕ โดยศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ได้วินิจฉัยเป็นที่ยุติว่า ที่ดินพิพาท (ที่ดินเหมืองฉลุง) เป็นเพียงที่ดินประเภทรกร้างว่างเปล่าตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๑) และองค์การเหมืองแร่มีสิทธิเพียงทำเหมืองแร่เท่านั้น พยานหลักฐานที่จำเลยได้พบเป็นพยานหลักฐานใหม่ ซึ่งเป็นพยานหลักฐานสำคัญแก่คดี เพราะชี้ชัดว่าที่ดินพิพาท (ที่ดินเหมืองฉลุง) เป็นเพียงที่ดินประเภทรกร้างว่างเปล่า และชี้ชัดอีกว่าที่ดินพิพาทไม่เป็นที่ดินกรรมสิทธิ์ขององค์การเหมืองแร่ที่สืบเนื่องมาจากกรมทรัพยากรธรณีแต่อย่างใด จึงมีน้ำหนักเพียงพอต่อการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ได้ และจะชี้ชัดให้ศาลเห็นว่า จำเลยไม่ได้บุกรุกที่ดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดิน โดยเฉพาะ แต่จำเลยครอบครองทำประโยชน์บนที่ดินประเภทรกร้างว่างเปล่า ในกรณีนี้จำเลยได้เคยยื่นคำร้องขอรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ เป็นคดีหมายเลขดำที่ ร.๑/๒๕๓๕ แต่ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ได้มีคำสั่งยกคำร้องเมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๔๑ โดยวินิจฉัยเป็นสาระสำคัญว่า ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง มอบหมายให้กระทรวงอุตสาหกรรมจัดหาผลประโยชน์ในที่ดินของรัฐในท้องที่ตำบลฉลุง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ฉบับลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๓๘ และประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง ขายที่ดินรกร้างว่างเปล่าบริเวณเหมืองฉลุง ตำบลฉลุง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ฉบับลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๓๘ เป็นเพียงประกาศ ซึ่งประกาศดังกล่าวยังไม่อาจชี้ชัดได้ว่าที่ดินพิพาทเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทรกร้างว่างเปล่าตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๑) แต่หลังจากศาลอุทธรณ์ภาค ๓ มีคำสั่งยกคำร้องรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ของจำเลยแล้ว ในปี ๒๕๔๕ และปี ๒๕๔๖ คณะกรรมการกฤษฎีกาคณะที่ ๗ กับศาลนี้ และศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ได้วินิจฉัยและพิพากษาเป็นที่ยุติว่า ที่ดินเหมืองฉลุงเป็นที่ดินประเภทรกร้างว่างเปล่าตามประมวลกฎหมาย

แพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๑) และคณะกรรมการกฤษฎีกาครั้งที่ ๗ ได้ชี้ขาดปัญหาข้อกฎหมาย ว่าด้วยที่ดินเหมืองลึง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบอำนาจให้ทบวงการเมืองไปจัดหาผลประโยชน์ ได้ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๑๑ ซึ่งประกาศกระทรวงมหาดไทยและประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นประกาศที่มีกฎหมายรองรับ ทั้งนี้ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๑๑ ดังนั้น คำวินิจฉัยของ ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ที่วินิจฉัยว่า ประกาศกระทรวงมหาดไทยและประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นเพียงประกาศ และสั่งยกคำร้องของจำเลยนั้น จึงเห็นว่าเป็นคำสั่งที่ขัดต่อพระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๕ (๓) และขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๗ ด้วย เพราะคำวินิจฉัยที่ศาลคดีเลื่อนหรือคำสั่งที่ขัดต่อกฎหมายย่อมถือว่าคดียังไม่ถึงที่สุด ตามพระราชบัญญัติ การรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๑๐ ฉะนั้น คดีหมายเลขคำที่ ร.๑/๒๕๓๕ จึงถือว่ายังไม่ยุติ และถือว่ายังไม่มีการยื่นคำร้องให้ศาลไต่สวนคำร้องรื้อฟื้นฯ ตามพระราชบัญญัติ การรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๑๘ และเห็นว่าจะนำพระราชบัญญัติการรื้อฟื้น คดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๘ มาบังคับใช้ไม่ได้ เพราะขัด หรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๒๔๗

๒) บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๕ บัญญัติว่า การเรียกคืนสำนวนคดีหรือโอน สำนวนคดีจะกระทำมิได้ แต่สำนวนหมายเลขคดีคำที่ ร.๑/๒๕๓๕ มีการคืนสำนวน (มีการโอนสำนวน) เมื่อมีการคืนสำนวนย่อมถือว่ากระทบกระเทือนต่อความยุติธรรมในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี การคืนสำนวนคดีดังกล่าวนั้น จำเลยจะขอนำสืบในชั้นไต่สวนคำร้องขอรื้อฟื้นคดีอาญา ขึ้นพิจารณาใหม่ ของครั้งนี้ และถ้ามีการกระทำที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญมาตราดังกล่าว ย่อมถือว่าคำสั่งยกคำร้องของ ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๔๑ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งจะนำคำสั่งของ ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ฉบับลงวันที่ดังกล่าวมาผูกมัดหรือนำมาบังคับใช้กับคดีนี้ไม่ได้ เพราะขัดต่อหลัก นิติธรรมและความสงบเรียบร้อยของประชาชน

ดังนั้น จำเลยจึงขอรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ โดยอาศัยสิทธิตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๗ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม และเพื่อมิให้คำพิพากษาของคดีนี้กับคำพิพากษาในคดีแพ่งหมายเลขแดง ที่ ปค.๑/๒๕๔๕ ของศาลนี้ขัดแย้งแตกต่างกัน และขอศาลได้โปรดมีคำสั่งไต่สวนคำร้องของจำเลย และรับคำร้องของจำเลยดำเนินการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ต่อไปด้วย ศาลจังหวัดสงขลา นัดฟังคำสั่งวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๘

จำเลยยื่นคำร้องเมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๘ ต่อศาลจังหวัดสงขลาขอให้ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยก่อนจะมีคำสั่งและก่อนจะมีการไต่สวนว่า โดยที่คำร้องขอรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่นั้น จำเลยโต้แย้งว่าพระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๒๔๗ จึงขอให้ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลจังหวัดสงขลามีคำสั่งเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๘ ว่า ข้อโต้แย้งของจำเลยเป็นกรณีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ และไม่ปรากฏว่ามีคำพิพากษาของศาลรัฐธรรมนูญในประเด็นดังกล่าว จึงสมควรส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๒๔๗ หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่า ศาลจังหวัดสงขลาส่งความเห็นของคู่ความให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า พระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๒๔๗ ประกอบกับยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัติดังกล่าว ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ต่อมาจำเลยได้ยื่นคำร้องขอส่งเอกสารและขอให้วินิจฉัยเพิ่มเติม ฉบับลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ และคำร้องขอส่งเอกสารเพิ่มเติม ฉบับลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๐ ต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญโดยตรง คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วมีคำสั่งไม่รับคำร้องของจำเลยรวมไว้ในสำนวน เนื่องจากจำเลยไม่มีสิทธิยื่นคำร้องให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๔

ขณะที่คดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สิ้นสุดลง ต่อมามีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๙ โดยมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้บรรดาการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ

หรือเมื่อมีปัญหาว่ากฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และมาตรา ๑๕ วรรคท้าย บัญญัติให้โอนบรรดาอรรถคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ มาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และต่อมาได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ ซึ่งมาตรา ๓๐๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ เป็นศาลรัฐธรรมนูญและวรรคสาม บัญญัติให้บรรดาคดีใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้ศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรานี้ดำเนินการต่อไป คดีจึงอยู่ในอำนาจพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องของจำเลยได้

ปัญหาต้องวินิจฉัยเบื้องต้นมีว่า การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นผลใช้บังคับไปแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญยังจะต้องพิจารณาวินิจฉัยคำร้องของจำเลยที่โต้แย้งว่าพระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๒๔๗ อีกหรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ศาลจังหวัดสงขลาได้ส่งคำร้องของจำเลยมาให้ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ และศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ซึ่งอยู่ในระหว่างที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ยังใช้บังคับ และหากบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามคำโต้แย้งของจำเลยขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติดังกล่าวก็ย่อมเป็นอันใช้บังคับมิได้ และมีผลแก่คดีของจำเลย ศาลรัฐธรรมนูญจึงยังจำต้องพิจารณาวินิจฉัยคำโต้แย้งของจำเลย

ก่อนที่จะพิจารณาวินิจฉัยประเด็นตามคำโต้แย้งของจำเลยที่ว่า พระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๒๔๗ หรือไม่ สมควรพิจารณาวินิจฉัยก่อนว่า การที่ศาลจังหวัดสงขลาส่งคำร้องของจำเลยมาให้ศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ ชอบหรือไม่ เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด

ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัยตามบทบัญญัติดังกล่าว ศาลที่จะต้องส่งความเห็นของคู่ความที่ได้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญซึ่งต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ ไปเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัยนั้น จะต้องเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาซึ่งจะต้องใช้บทบัญญัติเช่นนั้นบังคับแก่คดีนั้นคดีนี้จึงเลยยื่นคำร้องขอให้รื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ต่อศาลจังหวัดสงขลา ซึ่งตามพระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ศาลที่ได้รับคำร้องทำการไต่สวนคำร้องนั้นว่ามีมูลพอที่จะรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาพิพากษาใหม่หรือไม่ และวรรคสามบัญญัติว่า “เมื่อได้ไต่สวนคำร้องแล้ว ให้ศาลที่ไต่สวนคำร้องส่งสำนวนการไต่สวนพร้อมทั้งความเห็นไปยังศาลอุทธรณ์โดยไม่ชักช้า” และมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เมื่อศาลอุทธรณ์ได้รับสำนวนการไต่สวนและความเห็นแล้ว ถ้าศาลอุทธรณ์เห็นว่าคำร้องนั้นมีมูลพอที่จะรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาพิพากษาใหม่ ให้ศาลอุทธรณ์ส่งรับคำร้องและสั่งให้ศาลชั้นต้นที่รับคำร้องดำเนินการพิจารณาคดีที่รื้อฟื้นพิจารณาใหม่ต่อไป แต่ถ้าศาลอุทธรณ์เห็นว่าคำร้องนั้นไม่มีมูล ให้ศาลอุทธรณ์มีคำสั่งยกคำร้องนั้น” โดยวรรคสองได้บัญญัติให้คำสั่งของศาลอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งให้เป็นที่ที่สุด ดังนั้น ในชั้นการตรวจตั้งคำร้องของจำเลยที่ขอให้รื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ ศาลที่ได้รับคำร้องมีอำนาจเพียงทำการไต่สวนคำร้องแล้วส่งสำนวนการไต่สวนพร้อมทั้งความเห็นส่งไปยังศาลอุทธรณ์เพื่อมีคำสั่งเท่านั้น อำนาจในการพิจารณาพิพากษาในชั้นการตรวจตั้งคำร้องขอรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ย่อมเป็นอำนาจของศาลอุทธรณ์ศาลที่รับคำร้องมิใช่ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีในอันที่จะใช้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๘ บังคับแก่คดี การที่จำเลยยื่นคำร้องโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๒๔๗ ต่อศาลจังหวัดสงขลา และขอให้ศาลจังหวัดสงขลาส่งคำร้องของจำเลยดังกล่าวไปเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ ในขณะที่คดีดังกล่าวอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลจังหวัดสงขลาเช่นนี้ ศาลจังหวัดสงขลาซึ่งมิใช่ศาลที่จะใช้บทบัญญัติดังกล่าวบังคับแก่คดี จึงไม่ชอบที่จะส่งคำร้องของจำเลยไปศาลรัฐธรรมนูญเพื่อจะได้พิจารณาวินิจฉัย

ตามบทบัญญัติดังกล่าวได้ แม้ศาลจังหวัดสงขลาส่งคำร้องของจำเลยมาก็ไม่ชอบที่ศาลรัฐธรรมนูญ
จะพิจารณาวินิจฉัยให้ เมื่อวินิจฉัยดังนี้แล้ว คำร้องของจำเลยที่ได้แย้งว่า พระราชบัญญัติการรื้อฟื้น
คดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๖ และมาตรา ๒๔๗ หรือไม่ จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงให้ยกคำร้องของจำเลย

นายสมชาย พงษ์ธา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ